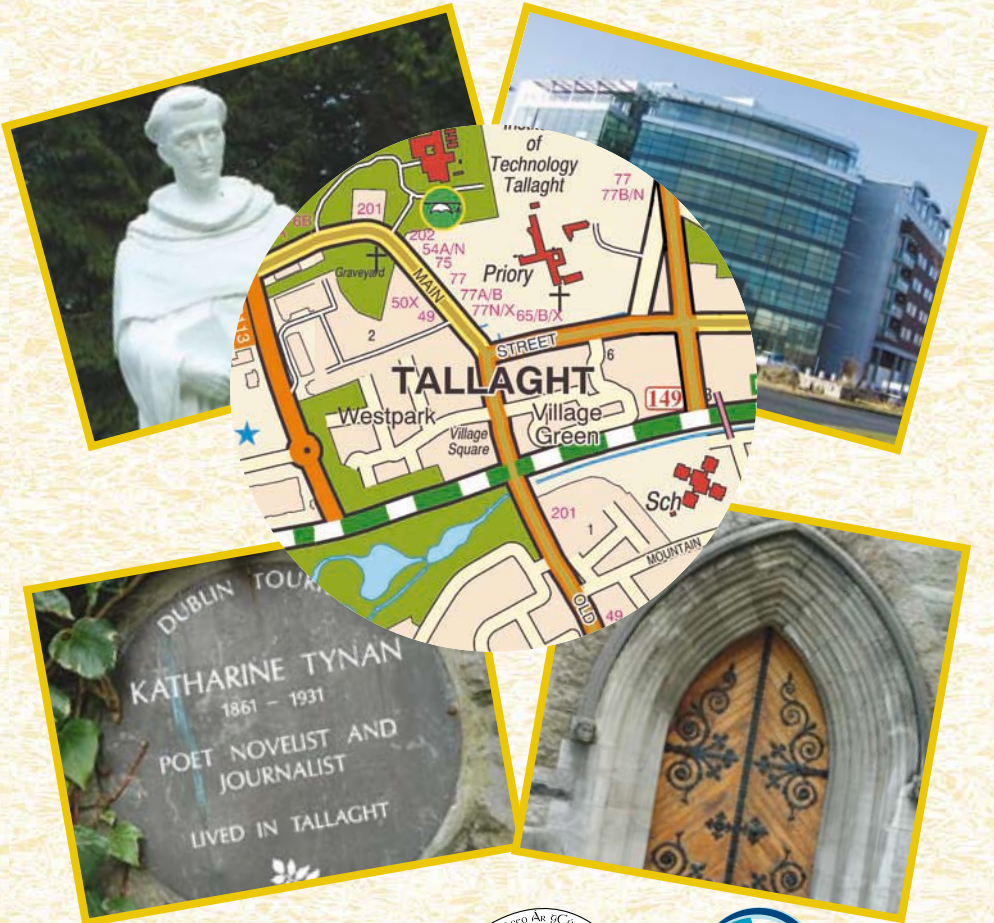

Od Centrum Klasztornego do Centrum Nowoczesnego

—Pieszna wycieczka z przewodnikiem
po Tallaght i jego okolicach.

South Dublin County Council
Comhairle Chontae Átha Cliath Theas

Od Centrum Klasztornego do Centrum Nowoczesnego

— *Piesza wycieczka z przewodnikiem
po Tallaght i jego okolicach*

Wstęp przygotowany przez burmistrza Eamonna Maloneya

Ta publikacja zawiera niektóre szczegóły z 1200-letniej historii Tallaght, ludzi i miejsca związane z jej przeszłością.

Spuścizna oraz historia Tallaght jest różnaita, zajmująca jak również interesująca.

Wszyscy z Nas, którzy mieszkają i żyją tu oraz tworzą tę społeczność powinni nie tylko rozumieć terażniejszość ale znać także przeszłość Tallaght.

Ta cenna publikacja dochodzi do źródeł historii Tallaght i jej okolic- od czasów Maelruain'a w XVIII wieku aż do terażniejszości, w oczekiwaniu uznania pozycji naszego ukochanego Tallaght jako "miasta".

Wyrazy szacunku dla pracowników Biblioteki Miejskiej za przygotowanie tej książeczki w imieniu Nas wszystkich, którzy są dumni, że żyją w Tallaght, dziękuję.

Eamonn Maloney
Burmistrz hrabstwa Dublin Południe
Maj 2007

Wstęp

Tallaght i okolice są bogate w swoim dziedzictwie i historii. Wycieczka taka jak nasza, umożliwia poczucie atmosfery tej historii. Aby uzyskać więcej informacji proszę zajrzeć na www.southdublincountyhistory.ie i www.southdublincountylocalstudies.ie lub odwiedzić nasze zbiory w Bibliotece Okręgowej. Na stronie www.southdublincountytourism.ie znajdziecie Państwo wiele niezbędnych informacji dla turystów.

Tallaght - nazwa

Słowo TALLAGHT wywodzi się z irlandzkiego „*tàmh leacht*” co oznacza miejsce pochówku-cmentarz zadzumionych. Pierwsze wzmianki w historii o Tallaght zapisane w „Annałach czterech mistrzów” to informacje o Parthalonie. Parthalon-grecki książę, był jednym z wcześniejszych najeźdźców Irlandii. Dżuma zabiła 9.000 jego zwolenników w ciągu jednego tygodnia. Tallaght i okolice wydają się być miejscem pochówku, stąd też nazwano je *Táimleacht Muintire Parthalon*-grób ludzi Parthalona, którzy padli ofiarą dżumy. Jakkolwiek podczas odkryć archeologicznych na terenie Tallaght, znaleziono prehistoryczne grobowce przeważnie z epoki brązu to nic dotychczas nie wskazuje iż jest to masowy grób.

Wycieczka z przewodnikiem

Odległość: Około 2.5 kilometra

Czas trwania: Wycieczka trwa około 1 godziny.
Jakkolwiek nic nie stoi na przeszkodzie gdybyście mieli Państwo ochotę ją przedłużyć...

Mapka: W środku publikacji , strony 6-7

Ta wycieczka rozpoczyna się na stacji Luasa i biegnie początkowo obok Centrum Handlowego, budynku Urzędu Miejskiego, Teatru oraz Biblioteki.

1. Czerwona linia LUASA biegnie od Tallaght do ulicy Connolly w centrum Dublina. Połączenie rozpoczęło pracę we wrześniu 2004 roku i okazało się wielkim sukcesem oraz oczekiwaną zmianą jeśli chodzi o transport publiczny. Przystanek ulokowany jest na ulicy Old Blessington wzdłuż której biegł tramwaj parowy, który

rozpoczął swą działalność do Blessington w 1888 r. i został przedłużony do Poulaphouca w 1895 r. Zaprzeszał działalności 31-ego grudnia 1932 roku.

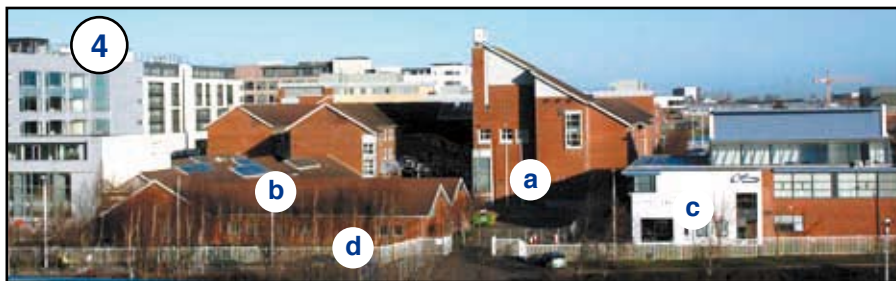
2. Ze stacji Luas możemy zobaczyć jeden z nowych budynków, który jest punktem orientacyjnym Tallaght - wieżę Belgrad Square, z jego kanciastym frontem. Wieża zbudowana została na miejscu XIX wiecznej farmy - znana jako Virginia House. Jest jedną z budowli w nowym, miejskim stylu, który wspiera Rada Miejska Hrabstwa Dublin Południe. To ostatecznie ma zapewnić rozwój nowoczesnego centrum oraz wzrost liczby mieszkańców.

3. Przyległy budynek za platformą LUASA “Krzyż Tallaght” jest kolejnym znakiem rozpoznawczym, jest to zespół hoteli i mieszkań, który będzie spełniać rolę nowego zespołu urzędów oraz wejścia do Biblioteki.

URZĄD MIEJSKI

4 a. Urząd Miejski należący do władz Hrabstwa Dublin Południe został utworzony w 1994 roku. Rada Miejska Południowego Dublina została utworzona pierwszego stycznia 1994 roku jako rezultat reorganizacji lokalnego zarządu w obrębie miasta Dublin.

4 b. Biblioteka Miejska została otwarta w grudniu 1994 roku i oferuje szeroki wybór literatury oraz serwis informacyjny dla użytkowników. Kolekcja zbiorów związana z historią Hrabstwa Dublin Południe, znajduje się właśnie tutaj.

4 c. Teatr Miejski, utworzony w marcu 1994 roku dołączył do listy głównych miejsc w Dublinie i zawiera oprócz głównego audytorium, galerii, wielofunkcyjne centrum, restaurację oraz kawiarnię teatralną.

4 d. W budowie jest Centrum Artystyczne, które sąsiadować będzie z Biblioteką, wychodzić na Teatr oraz Centrum Handlowe.

5. Centrum Handlowe zbudowane w 1990 roku było pierwszym, dużym centrum na peryferiach Dublina, zbudowanym w Irlandii. W środku znajduje się szeroki wybór sklepów, fast-foodów, restauracji, kawiarni oraz kin.

6. TUANSGATE kolejny, nowy, wieloużyteczny punkt charakterystyczny dla miasta. Budynek nazwany jest od mitologicznej postaci Tuan Mac Cairill związanej z legendą o Parthalonie. Pierwotnie był on synem Starna, brata Parthalona, który prowadził grupę ludzi do Irlandii w odległej i fikcyjnej przeszłości. TUAN żył przez długi czas, pod różnymi postaciami (łososia, dzika, jelenia i orła). W ten sposób był

świadkiem wszystkich wielkich wydarzeń, które miały miejsce pomiędzy przybyciem Parthalona do Irlandii i nadejściem chrześcijaństwa. Tuan przekazał całą wiedzę świętemu Finnianowi - aby w ten sposób zachować ją dla potomności. (O'hÖgäin, Daithi, *Mity, legendy i romanse*)

7. Instytut Technologii jest uczelnią wyższą kształcąca w kierunkach: biznes, nauki ścisłe, inżynieria oraz nauki humanistyczne. Instytut Technologii został założony pod auspicjami Komitetu do Spraw Edukacji Zawodowej Hrabstwa Dublin

Południe i otworzył swe podwoje dla pierwszej grupy studentów we wrześniu 1992 roku. Od stycznia 1993 roku Instytut stał się niezależną szkołą wyższą uznawaną przez ustawę rządową. Polityka oraz sprawy finansowe Instytutu są nadzorowane przez władze

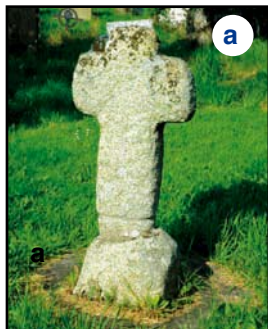
uczelni. Również na terenie Instytutu Technologii mieści się Centrum Edukacji - Dublin Zachodni, który oferuje treningi, rozwój oraz wsparcie dla nauczycieli i szerszej społeczności szkolnej zachodniego Dublina.

8. Kościół św. Maelruain'a, cmentarz oraz wieża zostały zbudowane w miejscu klasztoru utworzonego w VIII wieku przez św. Maelruain'a. Warto zwrócić uwagę, że droga którą idziecie biegnie wzdłuż okalającej ówczesny klasztor fosy. Klasztor był centrum kształcenia i pobożności i był w szczególności kojarzony z duchowym ruchem reformacyjnym Celi De (również znanym

jako Culdees – słudzy boży). Była to wówczas tak ważna instytucja, że zarówno ten klasztor, jak i kolejny w Finglas były w tamtym czasie znane jako „dwoje oczu Irlandii”. Pochodzący z Ulsteru święty Aengus, który był jednym z wybitnych ruchu Celi De, poświęcił się religijnemu życiu. Gdziekolwiek podążał, towarzyszyła mu grupka ludzi, którzy odwracali jego uwagę od modlitw. Święty Aengus potajemnie udał się do klasztoru w Tallaght gdzie jego osoba nie była znana i wstąpił do zgromadzenia jako brat zakonny, gdzie przez lata pozostawał nierozpoznany aż do czasu kiedy to Maelruain odkrył jego tożsamość. W późniejszym czasie wspólnie napisali Martyrologię Tallaght; święty Aengus był również autorem kalendarza świętych znanego jako Feilire of Aengus. Obecny kościół został zaprojektowany w 1829 roku przez architekta John'a Semple podczas gdy wieża była poprzednio częścią starego kościoła, który został zburzony w 1820 roku.

Po śmierci świętego Maelruain'a w roku 792 zaczęto organizować coroczny festiwal dla uczczenia jego pamięci. Ale z czasem święto to stało się okazją do picia i urządzania bijatyk, i wskutek interwencji i wpływów duchowieństwa, w 1874 zaniechano organizacji festiwalu. Wówczas nie było wzorów tradycji religijnej i ludzie pozostawali w przedświadczeniu iż Moll Rooney była świętą.

8 a. Na lewo od chrzcielnicy znajduje się Krzyż św. Maelruain'a – jest to mały, kamienny krzyż usytuowany na podwyższeniu, który jest stabilnie przymocowany do okrągłej kamiennej bazy przypominającej swym wyglądem kamień młyński. Krzyż oraz podstawa były znane jako bochenek oraz rodzaj patelni używanej dawniej do wypieku chleba Moll Rooney'a.

8 b. Przed bramą znajduje się St. Maelurain's Losset – szeroka ale płytka kamienna chrzcielnica.

„Losat” to staro-irlandzkie słowo na drewniane koryto używane w dawnych czasach do wyrabiania chleba. Jest wielce prawdopodobne, że wieśniacy nazwali ów koryto chrzcielnicą, z racji jej podobieństwa w kształcie do koryt, których używali w domach.

8 c. Groby George'a Otto Simms'a, byłego prymasa Irlandii, znanego artysty i eksperta „Book of Kells”, Oisín Kelly, Elisabeth Rivers oraz Evie Hone są częścią nowego cmentarza św. Maelruain'a, który leży bezpośrednio za

kościółem.

9 . Na wprost, po lewej stronie od bramy kościoła św. Maelruain'a znajdują się dwie przepiękne XIX-wieczne chaty. Ta znajdująca się bliżej kościoła jest domem kościelnego, natomiast drugi był onegdaj szkołą dla dziewcząt.

1.	The Luas Terminus	6.	Tuansgate
2.	Belgard Square development	7.	Institute of Technology Tallaght
3.	Tallaght Cross development	8.	St. Maelruain's Church, Graveyard and Tower
4a.	County Hall / Halla an Chontae	8a.	St. Maelruain's Cross
4b.	County Library / Leabharlann an Chontae	8b.	St. Maelruain's Losset
4c.	The Civic Theatre / Amharclann Civic	8c.	St. Maelruain's New Graveyard
4d.	Proposed South Dublin County Arts Centre	9.	Sexton's House and former Girls' School
5.	The Square Shopping Centre	10.	Fanagan's Funeral Home, former Garda Station

11.	Remains of Watercourse	19.	Retreat House
12.	Plaque commemorating the Fenian Rising	20.	St. Basil's Training Centre
13.	St. Mary's Church	21.	Former R.I.C. Barracks
14.	Site of the Archbishop's Bathhouse	22.	Katharine Tynan Memorial Plot
15.	Father Burke Memorial Church	23.	Late 19th Century Cottages
16.	St. Mary's Priory	24.	Site of the Old Cross of Tallaght
17.	Dominican Library	25.	Remains of Fosse of St. Maelruain's Monastery
18.	14th Century Tower		

10. W obecnym domu pogrzebowym Fanagan mieściła się stacja Tallaght Garda do czasu aż zastąpiono go nowszym budynkiem na Belgrad Walk.

11. Tuż obok centrum dla bezrobotnych w Tallaght znajduje się odcinek niskiego muru. Nad nim, na podstawie wyższego muru można zauważyć sklepiony otwór, który stanowił część kanału nad potokiem, który przepływał onegdaj na terenach pałacu arcybiskupa. Ów pałac znajdował się w obrębie dzisiejszych terenów klasztoru św. Maelruain'a.

12. Na szczycie muru pomiędzy Dragon Inn a klasztorem Dominikanów znajduje się tablica upamiętniająca powstanie Fenian, które miało miejsce w Tallaght w 1867 roku. Ruch Fenian, założony w Stanach Zjednoczonych w 1858 roku, był republikańskim ruchem zaangażowany w zapewnienie niepodległości Irlandii.

12

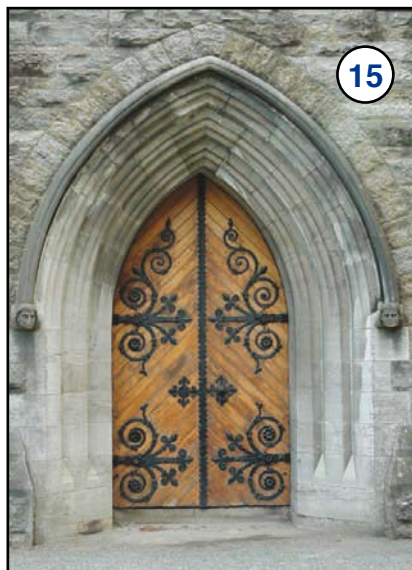
13. Tereny klasztoru św. Marii są czymś w rodzaju architektonicznego palimpsestu. W

tym miejscu w roku 1323 Anglo-Normanie zbudowali zamek aby móc bronić swoje miasto przed irlandzkimi plemionami które zamieszkiwały pobliskie górskie tereny. Zamek stopniowo popadał w ruinę i ostatecznie zburzono go w 1729 roku. Większość terenów w okolicy Tallaght było pod panowaniem arcybiskupa Dublina, i dzięki dzierżawie, zapewniał on dochód kościołowi. W miejscu zamku zbudowano pałac, który

pełnił funkcję wiejskiej rezydencji arcybiskupa Hoadley'a. Budynek ów przetrwał ponad 100 lat, po czym został zburzony aby ustąpić miejsca rezydencji Tallaght House zbudowanej w 1820 roku przez majora Palmera, Inspektora Generalnego Więziennictwa w Irlandii. W późniejszym czasie budynek i przyległe mu tereny zostały odsprzedane jego następcy John'owi Lentaigne.

14. Pośrodku trawnika, przed kościołem św. Marii znajduje się naturalne obniżenie terenu oznaczone kamiennym murem. Jest ono w miejscu Łaźni Arcybiskupa (Archbishop Bathhouse). Łaźnie zostały zbudowane przez arcybiskupa Fowler'a w 1778 roku w miejscu sztucznie stworzonego potoku wspomnianego wcześniej (*etap II*).

15. Naprzeciw trawnika znajduje się kościół Dominikański. Najstarsza, tylna część zbudowana w gotyckim stylu w 1882 roku jest znana jako Father Burke Memorial Church. Ojciec Burke był słynnym, XIX – wiecznym dominikańskim pastorem. Aby zaspokoić potrzeby rosnącej populacji Tallaght, w 1969 roku dobudowano nowoczesną część kościoła. Sposób połączenia nowej i starej części kościoła zdobyło uznanie i budowla zdobyła architektoniczną nagrodę. Nowy kościół został przemianowany i obecnie nosi nazwę Dominican Cardinal Michael Brown. Dwie rzeźbione głowy mnichów zdobią skrzydła głównych, gotyckich drzwi starszego kościoła. Ta z prawej strony jest wyobrażeniem Ojca Burke.

16. W 1885 roku Dominikanie, których dzieje w Irlandii sięgają XIII wieku, założyli klasztor św. Marii w miejscu średniowiecznego zamku Tallaght. W 1855 roku, powracający z Lizbony zakon dominikański nabył tereny i budynki od John'a Lentaigne'a. Zakonnicy zamieszkali w Tallaght House i w wieży oraz odprawiali msze w przebudowanych budynkach gospodarczych przyłączonych do wieży. W 1864 otworzyli obecny budynek klasztorny rozbudowując go kolejno w 1901 i w 1957 roku. Najstarsza część klasztoru św. Marii powstała w 1864 roku. Pośrodku trawnika po lewej stronie znajduje się figura świętego Dominika z psem u jego stóp.

17. Budynek znajdujący się po lewej stronie kościelnego parkingu to biblioteka dominikańska zbudowana w 1957 roku która zawiera wiele dzieł teologicznych zakonu.

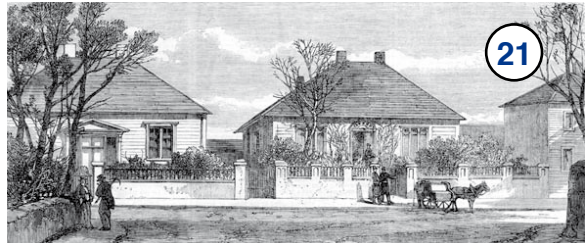
18. Historyczna wieża zbudowana w 1324 roku jest połączona z innymi budynkami. Wieża, która jest jedyną pozostałą częścią zamku Tallaght, mieści system ogrzewania klasztoru, małą kaplicę i ma spiralne, kamienne schody prowadzące na blanki murów obronnych na jej szczycie. Wcześniej wspomniany John Lentaigue zrekonstruował średniowieczną wieżę, która przetrwała wcześniejsze zniszczenia.

19. Z tyłu parkingu znajduje się pokryty pnączami Retreat House. Powstały w latach sześćdziesiątych XX wieku zawiera w sobie XIX – wieczny Tallaght House, który jest ukryty wśród współczesnej konstrukcji.

20. Państwowa szkoła św. Marii jest obecnie siedzibą centrum szkoleniowego św. Bazylego. Zastąpiła ona wcześniejszą szkołę znajdującą się obok, która pełniła funkcję biblioteki. Obiekt zburzono w 1971 roku.

21. Były koszary Policji Okręgowej (Royal Irish Constabulary) mieściły się naprzeciw Old Greenhills Road. Był to jednopiętrowy, okratowany budynek stojący niedaleko drogi w miejscu, gdzie dziś znajduje się Ulster Bank i Tom Maher Auctioneers Ltd.

W tym miejscu rozegrała się bitwa, która do historii przeszła jako *Bitwa pod Tallaght*. Miała ona miejsce podczas Powstania Fenian 5 marca 1867 roku.

W noc poprzedzająca atak Fenianie spotkali się wyznaczonym miejscu na Wzgórzu Tallaght. Duża ilość uzbrojonych mężczyzn zaniepokoiła policję, która zaalarmowała koszary. Znajdujący się tam wówczas 14 konstabli pod dowództwem podin-

spektora Burke zajęli stanowiska dowodzenia na drogach zarówno z Greenhills jak i z Templeogue. Pierwsza grupa uzbrojonych Fenian, która nadeszła od strony Greenhills, na skutek ostrzału policji wycofała się. Następna nadciągająca od strony Templeogue również została rozprzeczona. Po chwili, bardziej zdeterminowana grupa Fenian powróciła tą samą drogą, jednak po wymianie strzałów ponownie wycofali się zostawiając za sobą kilka ofiar śmiertelnych. Stary Fenianin, który zmarł w 1946 roku pozostawił poruszającą relację z tamtej bitwy. Sroga pogoda – przeraźliwe zimno i ogromne ilości śniegu sprawiły Fenianom najwięcej trudności. Po rozbiciu przez policję, człowiek ów dotarł na tereny klasztoru gdzie przez kilka dni ukrywał się w starej wieży, a następnie zbiegł do Dublina w przebraniu zakonnika.

22. Mały park został nazwany Katharine Tynan Memorial Plot dla uczczenia pamięci powieściopisarki i poetki Katharine Tynan, która mieszkała w Whitehall nieopodal Tallaght. Park został oficjalnie otworzony przez Panią Prezydent Mary Robinson.

W centrum parku znajduje się rzeźba *The Dancers* autorstwa Antoinette Fleming, która została zamontowana w 1988 roku jako część projektu udoskonalania okolicy (*Village Improvement Scheme*).

23. Po przeciwnej stronie Main Street należy zwrócić uwagę na rząd domków pochodzących z końca XIX wieku. Na lewo, między domkami, znajduje się dobrze znany lokalny zajazd – Fox's Covert.

24. Na końcu rzędu domków znajduje się *The Victors* – kamienna rzeźba dłuta Dick’a Joynt’a. Stary krzyż z Tallaght, który zniknął w XVIII wieku stał w pobliżu tego miejsca.

25. Po lewej stronie krąg drzew i krzewów tworzy granicę cmentarza, która dzięki naturalnemu podwyższeniu tworzy wysoki ziemny nasyp i góruje nad sąsiadującymi nieruchomościami. Mała tabliczka na zewnętrznej krawędzi tego nasypu wskazuje, że jest to zabytek narodowy.

Jest on lokalnie znany jako fosa (fosse) i jest on jedyną ocalałą częścią starożytnego nasypu i kanału, który okalał klasztor św. Maelruain’a w VIII wieku.

www.southdublincounty.ie
www.southdublincountytourism.ie
www.southdublincountyhistory.ie
www.southdublincountylocalstudies.ie

Hrabstwo Dublin Południe – zaskoczy Państwa !

Oferta specjalna i atrakcje –odwiedź

www.southdublincountytourism.ie

lub

e-mail **info@southdublincountytourism.ie**